

Steenuilverslag 2008 Noord en Zuid Beveland

In januari 2007 was Peter Boelee al begonnen met de opdracht om 125 nestkasten die door Landschapsbeheer tussen 1996 en 2007 geplaatst waren, te controleren.

Tijdens het broedseizoen van 2007 werd geconstateerd dat er in 7 kasten werd gebroed en 23 jonge Steenuilen werden geringd en zijn uitgevlogen. In dat zelfde jaar zijn er 150 nieuwe nestkasten opgehangen in en rond de bezette territoria. Uiteraard werden de kasten alleen in geschikte biotopen opgehangen met de bedoeling dat de jongen na het broedseizoen zelf, dichtbij hun geboorteplek, een nieuw territorium konden innemen. Op de meeste geschikte locaties hangen gemiddeld drie kasten, één om in te broeden, één als slaapkast voor het mannetje, die de kast ook

gebruikt voor voedselopslag en een kast voor de jongen, als ze kunnen vliegen, maar nog niet uit het territorium verdreven zijn.

Er wordt gewerkt met drie verschillende modellen, het model Toonen zonder anti kauwen sluis, deze kasten worden nu vervangen door het nieuwe model en gereviseerd om te worden terug geplaatst.

Model Toonen zonder sluis... met Steenuilen...

Dan is er in 2007 het model Tork bijgemaakt, een lichtgewicht kast met sluis. Achteraf blijkt nu dat deze kasten niet goed waterdicht zijn

En het laatste model gebouwd in 2008 en 2009, het model "tiekast, gebaseerd op het model Toonen, maar dan met rubberfolie op het dak en een anti kauwen sluis. Deze sluis is er op gebaseerd dat Kauwen met een tak in hun snavel de min of meer haakse bocht niet kunnen nemen. Inmiddels, april 2009, blijken Kauwen opnieuw vindingrijk te zijn, door gewoon geen takken meer in de kast mee te nemen om hun nest te kunnen maken...Daarom wordt nu geëxperimenteerd met een kleinere invliegopening, zodanig dat de Kauw er niet door kan, maar de Steenuil wel.

"tiekast, gebaseerd op het model

Peter Boelee van Buro Natuurbelevens heeft als opdracht om ieder jaar alle Steenuilkasten te controleren, kapotte kasten te vervangen en nieuwe kasten op geschikte locaties bij te plaatsen. Begin 2008 waren er 305 kasten geplaatst. In het voorjaar vóór het broedseizoen begint, wordt door leden van de Uilenwerkgroep, subwerkgroep van Vogelwerkgroep de Bevelanden, met behulp van geluidsdragers het baltsroepje van de Steenuil afgespeeld. Een terugroepende Steenuil duidt op een bezet territorium. En zo werd met deze gegevens van de Vogelwerkgroep en met de gegevens verkregen door de controle van kasten, aangevuld met de verzamelde zichtwaarnemingen vastgesteld dat er zich op Zuid Beveland in 2008 ongeveer 39 bezette Steenuilterritoria bevonden.

Voorbeeld Bevelands landschap geschikt voor Steenuilen

Een bezet territorium houdt niet automatisch in, dat daar ook gebroed wordt, het kan ook gaan om een gebied met een solitair levend mannetje. Broedgevallen kunnen alleen bewezen worden als ze plaats hebben gevonden in een kast of als er in juni jonge Steenuilen worden gezien. In 18 kasten, waaronder 12 op nieuwe plekken geplaatste kasten, werden broedende Steenuilen aangetroffen. Door observatie in eind mei en juni werd nog geconstateerd dat er nog op 5 verschillende plekken in het 'wild' werd gebroed.

In 2008 werden de eerste eieren gelegd rond 17 april, ze broeden 4-5 weken. Dit alles is voor heel Nederland in 2007 en 2008 zo prachtig te volgen geweest via de webcam van Vogelbescherming in een kast van STONE op www.beleefdemente.nl Maar net als daar in die nestkast, ging het ook in dat

seizoen in de meeste nestkasten op de Bevelanden niet goed. April 2008 was een koude en droge maand, waardoor de helft van de Steenuilen later is begonnen met eieren leggen, zo rond eind april. Mei was een zonnige en warme maand, de warmste maand sinds 100 jaar. Dus toen de jongen in opgroeiden was het warm met een zeer hoge luchtvochtigheid. In normale omstandigheden prima weer, maar 2008 gaat de geschiedenis in als een jaar waarin er te weinig muizen waren. Eens in de vier jaar ontstaat er een te kort aan muizen dat te maken heeft met de sociale structuur in muizenland.

Als er zich zo'n tekort aandient, schakelen Steenuilen over op een dieet van regenwormen. Maar het is bekend dat van dit dieet zowel de volwassen- als ook jonge Steenuilen aan de diaree raken. In de kasten ontstond daardoor een ongezond klimaat, vochtig, vies met een hoge concentratie amoniak. Hierdoor is een

groot deel van de jongen overleden, (net zoals in de, met een webcam uitgeruste, Steenuilenkast van STONE, waarvan heel Nederland getuige was)

De jongen die eerder in half mei al geboren waren, hadden betere weersomstandigheden, dan de jongen die pas eind mei uit het ei kwamen. Zie schema nestcontrole. Misschien ook door het te kort aan muizen werden er minder eieren gelegd, 55 eieren in 18 kasten, gemiddeld 3 eieren per kast. In betere muizenjaren worden er regelmatig 6 eieren gelegd.

Vijf hele broedsels zijn mislukt en 14 eieren/ jonge Steenuilen zijn verdwenen tussen de eerste en de tweede nestkast controle. (In de STONE kast konden we via de webcam zien dat zowel de eieren, de eierschalen als ook de overleden jongen door de ouders worden opgegeten of aan de overgebleven jongen worden gevoerd)

Totaal zijn in dit seizoen 30 jonge Steenuilen geringd en uitgevlogen. Ook konden er 10 volwassen Steenuilen worden geringd. In enkele gevallen hebben jonge Steenuilen door de vieze omstandigheden de kast vroegtijdig verlaten en zijn uit de boom gevallen. Instinctief willen ze dan tegen de boom weer omhoog kruipen, maar helaas komt het vaak voor dat er gaas rondom de boom is gespannen tegen vee vraat., waardoor de uiltjes niet terug de boom in kunnen klimmen. Dit kan worden voorkomen, door het gaas niet tot op de grond te laten doorlopen, maar zo'n 10 cm boven de grond te laten stoppen. In één geval is een jong op eigen kracht onder een houtstapel gekropen en zijn ouders hebben hem hier gevoerd tot hij zelf kon vliegen. In een ander geval is het jong in een andere boom omhoog gekropen, waar zich ook een kast in bevond en werd het uilskuiken bij de controle in deze nog, geheel schone, kast aangetroffen. Deze jongen werden niet

geringd. In een kast lag na enkele weken nog één ei, bij het openmaken bleek het te gaan om een volgroeid kuiken, onduidelijk was waarom dit kuiken niet gewoon geboren is.....

In 2007 werden er totaal 24 Steenuilen geringd, waaronder 2 volwassen Steenuilmoeders. Tijdens het ringen worden de uilen gewogen en opgemeten. In 2008 werden er tijdens de controle in de kasten 7 Steenuilen met een ring aangetroffen. Hierbij werd meteen duidelijk dat Steenuil jongen verder vliegen dan we dachten. Een Steenuil had 17 km afgelegd van haar geboortekast tot de kast waar ze in werd aangetroffen broedend op 3 eieren.

1e controle resultaat	2e controle resultaat	2e of 3e contr	resultaat 2008	nacontrole
9-5-2008 1 ei, zes muizen, steenuil vloog uit kast	4-jun-08 ei lag onder troep, muizen verteerd		mislukt	
22-mei-08 4 juv. 1 dag oud		11-jun-08 1 juv.met moeder geringd		
21-mei-08 3 juv. paar dagen oud		11-jun-08 3 juv + moeder geringd		30-jun-08 kast leeg
15-mei-08 3 eieren, Steenuil vloog uit de kast		11-jun-08 2 juv.+ moeder geringd		26-jun-08 moeder en jong nog in kast
9-mei-08 3 eieren, zelfde moeder als 2007	28-mei-08	1 juv. Geringd, er lag nog een ei		26-jun-08 moeder en juv. In kast
9-mei-08 2 eieren + 1 jong, net geboren	28-mei-08 1 juv. en moeder geringd	1 juv. en moeder geringd		20-jun-08 moeder en juv. In andere kast
14-mei-08 3 eieren moeder was al geringd	3-jun-08 1 juv.ogen open, klein van stuk	11-jun-08 dood jong in kast		
9-mei-08 3 eieren + ongeringde moeder	28-mei-08 3 juv.enkele dagen oud, moeder geringd	11-jun-08 2 juv. Geringd		30-jun-08 kast leeg
7-mei-08 3 eieren + ongeringde moeder	28-mei-08 3 eieren, moeder geringd	11-jun-08 nog steeds 3 eieren, mislukt! man en vrouw geringd		
19-mei-08 3 juv. enkele dagen oud	3-jun-08 1 juv. op de grond, anderen verdwenen	11-jun-08 1 juv. geringd, 2e juv. wel aanwezig, niet geringd		30-jun-08 beide jongen uitgevlogen
23-mei-08 4 eieren, moeder was al geringd		11-jun-08 nog steeds 3 eieren, broedsel mislukt!		
9-mei-08 3 eieren, moeder was al geringd	28-mei-08 kast helemaal leeg	legsel mislukt		
6-mei-08 4 eieren	28-mei-08 4 juv + moeder geringd			26-jun-08 kast leeg
6-mei-08 4 eieren	28-mei-08 4 juv. geringd			26-jun-08 4 juv. In kast
14-mei-08 4 juv. met ongeringde moeder	28-mei-08 4 juv. geringd			30-jun-08 kast leeg
14-mei-08 3 juv. 1 dag oud/1 ei, moeder ongeringd	28-mei-08 4 juv. geringd + moeder geringd			30-jun-08 kast leeg
3-jun-08 3 juv. vieze kast schoongemaakt		11-jun-08 1 juv.geringd		30-jun-08 kast leeg
17-jun-08 1 juv. schone kast	vieze kast in volgende boom	1 juv. uitgevlogen , niet geringd		30-jun kast leeg

16 april 2009 door Peter Boelee, (niet zonder mijn toestemming publiceren of aan derden ter inzage geven, svp)